BÖLÜM 10

2019 VE 2024 TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ 5. SINIF DÜZEYİ DİL BİLGİSİ/ DİL YAPISI UNSURLARININ KARŞILAŞTIRILMASI VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Nuri KARASAKALOĞLU [1]
Gözde ŞAHAN[2]

GİRİŞ

Dil, bireyin çevresiyle etkileşimini sağlayan, onu sosyalleştiren ve kültürel kimliğini inşa eden en temel iletişim aracıdır. Toplumsal bir varlık olan dil, bireyler arası anlaşmayı sağlamakla birlikte; aynı zamanda milleti bir arada tutan ortak değerlerin taşıyıcısı olarak da işlev görür. Bu yönüyle dil, kültürün sözlü hafızası olma işleviyle geçmişten günümüze uzanan bir köprü konumundadır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde (2024) dil, "insanın varlık dünyasına erişiminin, düşünceyi oluşturmasının ve değer üretmesinin, dolayısıyla kendini ve başkalarını anlamlandırmasının temel aracı olarak önem kazanır." şeklinde ifade edilmektedir. Dilin insanlar arasında temel iletişim aracı olması nedeniyle toplumu oluşturan bireyler tarafından iyi bilinmesi ve doğru kullanılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bireylerin dili etkin kullanabilmesi ise nitelikli bir dil eğitimiyle mümkündür.

Dil eğitimi ile bireylerin dinleme, konuşma, okuma ve yazma gibi temel dil becerilerinin çok yönlü olarak geliştirilmesini hedeflenmektedir. Dört temel beceri olarak adlandırılan bu becerilerin geliştirilmesinde ise dil bilgisi ayrı bir öneme sahiptir. Göğüş'e (1978, s.337) göre dil bilgisi, bir dilin sesleri, sözcük türleri, bunların yapıları, cümle olarak dizilmeleri ve cümle içindeki görevleri, çekimleriyle ilgili kuralları inceleyen bir bilim dalı olarak tanımlanırken Ergin (2009, s.28) ise

[1] Prof. Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, nkarasakaloglu@adu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-5577-4551
[2] Yüksek Lisans Öğrencisi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, sahangozdee@gmail.com, ORCID iD: 0009-0009-6247-5291

DOI: 10.37609/akya.3832.c1035

Programların yaklaşımına uygun şekilde öğretmenlerin öğretim yöntem teknikleri, öğretim materyalleri ve ölçme değerlendirme yeterliliklerinin geliştirilmesine yönelik hizmet içi eğitimler verilebilir.

Programların etkililiğine ilişkin farklı boyutlarıyla çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

Dolunay, S. K. (2014). Dil bilgisi öğretimi. In A. Güzel (Ed.), *Türkçe öğretimi el kitabı* (ss. 381–414). Pegem Akademi.

Ergin, M. (2008). *Türk dil bilgisi*. Bayrak Yayınevi.

Göğüş, B. (1978). *Orta dereceli okullarımızda Türkçe ve yazın eğitimi*. Gül Yayınevi.

Kayman, F., & Özdemir, H. (2025). 2024 Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı: Öğretmen görüşleri ve öneriler. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi, 14*(2), 517–531. https://doi.org/10.30703/cije.1567388

Millî Eğitim Bakanlığı. (2019). *Türkçe dersi öğretim programı (İlkokul ve ortaokul 1–8. sınıflar)*. http://mufredat.meb.gov.tr/Programlar.aspx

Millî Eğitim Bakanlığı. (2024a). *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli öğretim programları ortak metni*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2024b). *Ortaokul Türkçe dersi öğretim programı (5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. https://mufredat.meb.gov.tr/

Savaş, N. (2021). *2006 ve 2018 Türkçe dersi öğretim programlarının ortaokul dil bilgisi öğretimi açısından karşılaştırılması* [Yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=9MiDp3x86xrwjpi5-14w-Y7RjozRJsfxQjEcPOdbSLRJkd9bq00Ky7R4ipZ97gS3

Yağmur Şahin, E., & Abacı, O. (2019). Dil bilgisi öğretiminin önemi, amaçları ve ilkeleri: Bir literatür özeti. *Journal of Education, Theory and Practical Research, 5*(3), 286–294.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. baskı). Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Nitel araştırma yöntemleri* (11. baskı). Seçkin Yayıncılık.